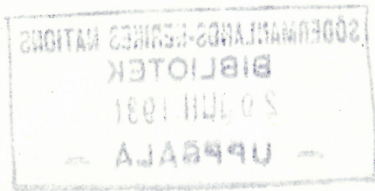

Södermanlands-Nerikes Nation

*En majhälsning till äldre
landsmän*

Uppsala 1928

UPPSALA 1928

ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI-A.-B.

28174

Inspectores, professorerna Olof Hammarsten (1884—1906), Per Persson (1906—1922) och Rutger Sernander (ifrån 1923). Första maj 1927.

FRÅN VÅR TILL VÅR

1927—1928.

Denna publikation avser att knyta ett band mellan den aktuella nationen i Uppsala och äldre generationer av landsmän samt med hembygden. Självklart är att dess huvudkapitel därför blir ett årligen återkommande tecknande av nationens liv i dess viktigaste drag.

Få år i nationens historia torde ha varit betydelsefullare än det, som ligger mellan våren 1927 och våren 1928.

* — 28174.

Främst må nämnas det stora kamratmötet den sista april och första maj 1927. — Det vore naturligt, att nästan varje landsman finge under sin studenttid uppleva ett kamratmöte med dess starka innehåll. Kamratmöten borde därför återkomma vart femte år. För den skull är det egendomligt, att i vår traditionskära nation det fått förflyta 22 år mellan de sista mötena, i synnerhet som ett flertal andra nationer vida flitigare anordnat dylika. Flera gånger ha emellertid gamla landsmän gjort påstötningar i frågan, smärre kamratmöten av mera privat natur ha förekommit i Stockholm o. s. v. Att mötet till slut kom till stånd har nationen att tacka förste kuratorerna fil. kand. Knut Pettersson och hovrättsnotarien Lennart Nylander, vilka nedlagt ett synnerligen nitiskt arbete, den förre på dess förberedande och den senare på dess anordnande.

Förste kurators högtidliga inbjudan hade hörsammats av c:a 160 äldre landsmän, vilka tillsammans med nationen samlades till högtidslandskap sista april kl. 6 e. m. Upprop förrättades, varefter skedde val av hedersfunktionärer. Till förste och andre kurator utsågos resp. landshövding Karl Stenström och kommerserådet Martin Jansson, till bibliotekarie överbibliotekarien Markus Hulth, till skattmästare sekreterare Victor Flodman, till sång- och musikanförare professor Hjalmar Öhrvall, till krönikör ombudsman Karl Knutsson Wistrand och till fanbärare kammarskrivare Erik Bergensköld. Sedan hedersordföranden övertagit klubban lämnades ordet till notarien Nylander, vilken med några ord påminde om viktigare händelser sedan det sista kamratmötet. Från att 1905 ha ägt 137 medlemmar, varav 5 kvinnliga, hade nationen vuxit, så att siffrorna nu uppginge till resp. 303 och 32. Nya stadgar framlades och antogos 1907. År 1909 inrättades ett »krönikörsämbete», och 1907 började nationen sin hembygdskursverksamhet. Vidare erinrades om de många och stora gåvor, som kommit nationen till handa från minnesgoda gamla landsmän och andra givare, vilka alla nationen bringade sitt varma tack.

Till de närvarande 22 förste kuratorerna utdelades därefter av deras respektive inspectores, professorerna Hammarsten, Persson och Sernander, minnesgåvor bestående av små ordförandeklubbor i ebenholtz och silver. Hederskurator påpekade, att till festen utgivits tvenne skrifter, nämligen »Södermanlands-Nerikes nations fanor» av fil. kand. Knut Pettersson och »Södermanlands-Nerikes nation, förteckning över den 30 april 1927 levande landsmän», upprättad av nationens bibliotekarie, fil. stud. Carl Hulth, samt slutligen ett nationsnummer av studenttidningen Ergo.

Ordet begärdes därefter av bibliotekarien Jonas L:son Samzelius, vilken å fleras vägnar föreslog de närvarande att bilda en kamratförening. Läroverksadjunkten Carl Cederblad framlade ett preliminärt förslag till stadgar, vari upplystes om föreningens syfte. Förslaget väckte synnerligen

stort bifall; de närvarande enade sig om att bilda en kamratförening, varjämte en kommitté tillsattes att utarbeta dess stadgar och starta densamma. Resultatet av kommitterades arbete återfinnes i slutet av denna skrift.

Sedan sålunda föredragningslistan genomgåtts uttryckte hederskurator, innan han förklarade landskapet avslutat, sin och de närvarandes glädje över, att detta kamratmöte kommit till stånd; det vore ett bevis på, att det gamla sambandet mellan de olika generationerna, trots det långa uppehållet sedan sista sammanträffandet, ännu existerade, och alla hoppades, att så alltid skulle bliva fallet under kommande tider.

Den återstående delen av dagens program genomfördes efter den vanliga ritualen för valborgsmässofirandet på nationen. Efter »färdknäpp» avtågade man till Stora Torget, där kåren samlades, och med sörmlandnerkingarna i téten vandrade upp till Slottsbacken. Efteråt samlades nationen bakom Gustavianum, och tågade därifrån, företrädd av sin orkester och under facklors sken, genom Odinslund, Drottninggatan och Ö. Ågatan till Gillet, där sexan serverades. Den övriga delen av kvällen tillbragtes i glädje och gamman på nationen.

Söndag middag kl. 1 samlades landsmännen på universitetstrappan för fotografering, varefter man avtågade till nationsgraven att bringa minnet av de landsmän, vilka där gömdes, sin hyllning. Inspektor, professor Sernander, talade:

»Landsmän!

Mitt i vårens och livets egen högtid ha vi, som så många andra, dragit ut till spirande knoppar och skjutande brodd. Men den lund vi uppsökt är de dödas, är deras och de levandes heliga lund, Uppsala kyrkogård.

Därborta under kyrkogårdens äldsta alm, under den runsten som Olof Rudbeck reste och högg åt hjärtevännen, vilar sedan 1682 den som skapade denna griftegård, fornforskaren och språkforskaren Olof Verelius. Säkerligen ligga här och var runt oss i glömda 1700-talsgravar sörmlänningar och nerkingar. Men det dröjde till ett stycke in på 1800-talet — det var för bortåt 90 år sedan — innan nationerna, då förenade, inköpte en egen gravplats, den intill vilken vi nu stå fylkade, utmed Walmstedtarnas, inspectores under nära ett tredjedels århundrade. Där borta vilar förslagsställaren, statsmannen och hävdaforskaren Fredrik Ferdinand Carlson, då nationens förste kurator. År 1871 restes det jätteblock, som kröner denna kulle.

38 namn äro till minne för efterkommande huggna i stenen. De äro sålunda många, för vilka uppsalajorden, som de trampat under ungdoms-, kanske även mannaåren, med än lätta, än tunga fjät, blivit det sista hem-

met. Varje generation följer minst en landsman på den stilla väg hitupp, på vilken ingen återvänder.

Skilda äro de livsöden, vilkas slutakt här förenats under Sörmlands grip och Nerikes pilar.

Från min egen studietid minnes jag F. A. Nordgren. Vi erinra oss Topelli skildring av den eviga studenten vid Åbo universitet. De eviga studenternas historia här i Uppsala genom tiderna är oskriven. Nordgren var en sådan. Som för de andra kommilitonerna i deras led voro kunskapsförvärvet och umgänget med vetenskapen allt, strävandet efter uppehållet en penibel bisak. Det var den boströmska filosofien som tagit honom fången. Under lärda mödor och spekulationer gick termin efter termin; lektioner gävo pengar till ett litet studentrum och ett torftigt levebröd. Men sjukdom kom och med den nöden; han hade redan för länge sedan tappat den yttre världen, och en dag fick förste kurator underrättelse om att en åldrig landsman kämpade en ensams kamp mot döden. Vi lämnade den hjälp vi kunde. Mina jämnåriga och jag hade intet annat att giva än vad vi kunde skrapa ihop genom att spela spex på Uppsala teater. Det tog naturligtvis halva höstterminen. Knappt hade vårterminen ingått, förrän vi buro honom, som vi aldrig skadat, till detta vilorum.

Sällan ha väl sångare eller musikanter i Södermanlands-Nerikes nation fylkat sig kring en sådan anförare som Arvid Åkerlind, aldrig kring någon gladare. Det var en olycka för oss, att han här saknade utsikt att som den borne sångledare, till vilken enastående anlag kallade honom, förvärva sig en utkomst. Han sökte sig till Förenta Staterna, och svensk-amerikanarne vörda nu minnet av mannen, som svetsade dem samman genom svensk sång, vilken aldrig sjungits så, som under hans taktpinne. Två gånger kom han åter till Uppsala. Vid det ena korta besöket räddade han, då Hedenblad häftigt insjuknat, en vårkonsert. Andra gången kom han hem för att dö i sitt gamla Uppsala. Några veckor sedan vi vigt honom åt denna jord, nedlade här tvenne svenskamerikanare en minnesgård. De kommo direkt över Atlanten, utsända av de svenska sångföreningarna, som genast de fingo veta dödsfallet, ville på detta sätt bringa vännen och ledaren en hyllning och ett tack.

Det var en dag för två år sedan, i maj liksom nu, endast litet längre fram i månaden. På samma plats, där nationen nu står, stod den även då, men inför denna grav öppen. Graven stod redo att mottaga stoftet av en ung student, Sam Johnson, det namn vi läsa sist i stenens skrift. Jag glömmor aldrig den vackra synen av de mangrant samlade landsmännen, vilkas led räckte nästan ända ner till Erik Gustaf Geijers grav. Unga resliga män. Deras mössor lyste i det glittrande solskenet, blommor doftade och fågelsång jublade. En nära kamrat, som för ett par dagar sedan

trätt in i prästämbetet, vigde vännen med några enkla och trofasta ord åt jorden. Det var hans första förrättning. Tysta och sorgsna stodo de andra kamraterna, grubblande på den gåta, som obönhörligen skall rycka dem närmare och närmare, gåtan om livet och döden.

Landsmän! Det tyckes mig som stege det en susning från de dödas kulle, en hälsning ej blott från dem utan från alla kära, som vänta på oss därute på kyrkogårdarna Sverige runt. Den tar sig form av en kärv men stolt maning, det är de ord som kröna gravstenen. LÄR DIG AV DÖDEN LEVA. Ske alltså! Med tacksamhet skola vi fröjdas åt vad livet ger, med allvar skola vi söka fullfölja vad det kräver. De döda skola vi ära, för de kommande släkterna skola vi arbeta. Till de döda, som givit oss den lärdomen, bringa vi vår tysta hyllning. 'Till landsmän från landsmän.'

Inspektör nedlade därefter nationens krans, fanan sänktes till hälsning, och en kvartett ur O. D. sjöng »Stilla, o stilla».

Efter besöket å kyrkogården samlades nationen till majmiddag. Denna lysande bankett, i vilken omkring 200 landsmän deltog, gick av stapeln i Gillets kafé och visade i alla detaljer att nationen alltfört med framgång odlar en viss sörmländsk och konstnärlig esprit d'arrangement.

Förste kurator hälsade nationen och dess hedersgäster, främst nationens högt vördade trenne inspectores, vilkas insatser och personligheter han fint och träffande karakteriserade. — Det ena talet avlöste det andra, skålar och sång. Gripenheten och munterheten svepte genom sinnena. Professor Hammarsten talade, landshövding Stenström talade för nationen å de nyvalda hedersledamöternas vägnar. Andre kurator K. Ragnar Karneus bragte äldre årgångar de yngres hyllning, professor Astley Levin besvarade som äldste närvarande landsman denna skål o. s. v. Från »hornboskapen», som under fanjunkare Gilles ledning spelade minst lika bra som fordom, ljödo våra gamla stridssånger, och »Känner du landet» sjöngs som aldrig förr. Talrika telegram från landsmän i förskingringen och från Nylands nation ingingo och mottogos ofta med spontana applåder. — Höjdpunkten nådde festen vid inspektors tal för hembygden:

»Landsmän!

Varje gång Gunilla-klockan kallar studenterna till en Valborgsmässöafton, äro gamla led borta och nya led ha ryckt in. Så går det år från år; förnygrad och alltjämt förnygrad vandrar en evig ungdom med lätta fjät sin pilgrimsfärd till det storvulna slottstorn, som bär den gamle sörmlandshertigens namn. Det är livets lag: det gamla svinnes bort och det unga kommer.

Men i går var det som om man för en gång skulle ha lyckats med det omöjligaste av allt omöjligt: att få tidens hjul ej blott att stanna utan

även att vända. I Södermanlands-Nerikes kolonn marscherade i går kväll de, som för ett halvt århundrade sedan trodde sig begå sin sista Valborgsmässoafton i Uppsala, arm i arm med dem, som nu begingo den för första gången.

Och så fira vi nu första maj. Vi sitta här bänkade i ett gott lag: vår hedersinspektör med sina 132 terminer på nacken och recentior med sin första.

Vad är det som håller oss samman med denna makt, som t. o. m. bryter tidens lagar? Åter låta vi tanken gå upp till gårdagskvällen och Vasatornet.

Väreld vid väreld sågo vi springa upp på Uppsala vida slätt. Varje eld har sedan gammal tid sin bestämda plats. Den betyder en gård eller en bygd, där man med magiskt flammande lågor sökte nedkalla eller binda de makter, goda eller onda, som kunde väcka eller hämma åkerns brodd till en god äring.

Var det ej då så, att tankens fåglar flögo vidare, ut över horisontens falnande glöd? De följde eld efter eld och de stannade ej förr än de nått barndomens gård, barndomens hem. Åtskills hamnade de än här och än där i Sveriges stora land. Men många voro de, som uppsökte landet närmast ovan göterna, sydsvearnas land mellan Lekebergen och Huvudskär, mellan Kolmården och Lögaren. Vi tyckte oss se huru eldarna tändes på bergstopparna, medan dis och dimmor svepte in över Båvens och Tisarens mörknande vatten.

Dit draga sig ock nu våra tankar, ej blott deras, som räkna Södermanland och Nerike som sin hembygd, utan även deras, som genom vänskap, kamratliv, mäktiga traditioner, genom Södermanlands-Nerikes nation sálunda, fått det landet särskilt kärt.

Det är ett härligt land.

Där ligger det nu i den första vårens fågring. I hagarna lustvandrade pojkar och flickor för att plocka blåsippor och för att se, huru långt vitsipporna hunnit. Tror du ej, Karl Stenström, att de första mosipporna ha slagit ut på Kanonbacken hemma vid Klockarhyttan?

Det är ett gott land.

Välhävdade ligga åkrarna redo för plog och sådd. Fabrikernas gälla visslor kalla tidigt i morgon många tränade hjärnor och idoga händer till ett arbete, väl känt ej blott i hela Sverige utan långt utom dess gränser.

Det landet, som ligger där fritt och stolt, som det höves en Sveriges dotter, är skapat sådant släktled efter släktled, med svenska anor från årtusenden före Kristus. Glömda äro de oräknade män och kvinnor — och de visste, att de skulle bliva det — som med ousäglig möda och kärv men seg kärlek till stammen och torvan gjort det verket. Det var för

dem, som nerkesbonden säger, viktigare att tackdiket blev riktigt lagt så att det höll, än att de efterkommande togo reda på, var nävarna, som gjort det, lågo på kyrkogården.

I denna stund känna vi, att vi med de djupaste hjärterötter äro fästa vid det landet och vid det folket. Det är landsmän av den nation, Södermanlands-Nerikes, som under sin mer än 300-åriga tillvaro aldrig varit så mangrant samlad, som nu höja ett leve för sin hembygd.»

En sak återstod, krönikan. Denna upplästes av kand. Erik Annell, krönikör för terminen, och visade sig ej blott behandla den närmast gångna terminen utan även kasta en blick tillbaka över tiden sedan det sista kamratmötet. Gamla krönikörer och konnässörer konstaterade ljudligt att spiritualiteten alltjämt blommar med friskhet och behag inom nationen.

Efter middagen fullgjorde nationen sin värnplikt ute vid Grindstugan med en lysande nationsexercis. Under de följande timmarna eller dagarna skingrades i större eller mindre flockar de gamla kamraterna, alla med ett stort och vackert minnes rikedom till gemensam ägo och sammanhållande band.

En händelse av största betydelse för nationens anknytning till hembygden inträffade hösten 1927. Nationen fick då mottaga ett synnerligen högt värderat bevis på det intresse hembygden alltid visat den.

Redan under våren hade Eskilstuna stads damer gjort en insamling till en ny nationsfana, som de ämnade skänka nationen. Nu ingick en inbjudan till nationen att in corpore avhämta densamma.

Lördagen den 8 oktober 1927 drog alltså nationen ut på en fanhämtningsfärd, denna gång till den nya läroverksstaden Eskilstuna, liksom den år 1874 besökte Strängnäs och år 1903 Nyköping i samma högtidliga ärende.

Morgonen var strålände vacker och alla sinnen ljusa. Färden gick över Enköping och Västerås. På Eskilstuna station mottogos landsmännen å stadens vägnar av kronokassör Lars Jernbergh, som hälsade dem välkomna, och förste kurator, eskilstunastudenten fil. lic. Nils Sund, tolkade nationens glädje och tacksamhet över att i samlad trupp för första gången få gästa denna stad, en av hembygdens betydelsefullaste. Därefter skedde upprop och fördelning på värdar. Sedan lunch intagits privat samlades man vid $\frac{1}{2}$ 3-tiden utanför stadshuset, varifrån avmarsch gjordes till läroverket, där den nya fanan överlämnades till nationen av borgmästaren, friherre C. A. von Friesendorff. Nationsorkestern spelade, och efter förbimarsch för dem, vilka tagit initiativet till och stått i spetsen för åstadkommandet av den dyrbara gåvan, tågade man under sång och

musik genom några av huvudgatorna åter till stadshuset. — En utflykt i bil till Torshälla hade anordnats, och de flesta av landsmännen begagnade detta tillfälle att lära känna — eller uppliva bekantskapen med — den lilla idylliska staden. Vid ankomsten hälsades nationen av borgmästaren Eric Wahlberg, varefter kyrkoherden Richard Ringmar förevisade kyrkan. I samband med återresan gjordes även ett besök i Eskilstuna nya, under byggnad stående kyrka, och företogs en tur runt själva staden. — Vid åttatiden samlades landsmännen till en ståtlig fest på stadshuset, till vilken de inbjudits av baron von Friesendorff. Sedan de i staden hemmahörande gästerna samlats i stora festsalen intågade nationen, tal växlades mellan rektor David Nylund å festkommitténs vägnar och förste kurator, varefter balen började. Vid tiotiden serverades supén, och efter denna vidtog åter dansen, som utan avbrott pågick till kl. $\frac{1}{2}$ 2, då landsmännen, mycket mot sin vilja, måste skiljas från sina förtjusande värdinnor. Söndagsförmiddagen »disponerades av var och en efter tycke och smak». Återresan anträdde vid 1-tiden. Under tonerna av »Känner du landet, det härliga rika» skildes man åt efter detta innehållsrika sammanträffande mellan landsmän i hembygden och i Uppsala, ett möte som står i det ljusaste och angenämaste minne för alla däri deltagande landsmän. Nationen har känt sig hedrad av den älskvärda uppmärksamhet, som Eskilstuna genom sin gåva och gästfrihet visat den.

Alltsedan Martin Sjölander vid de finlandsvenska studenternas besök våren 1909 samlade nylänningarna till vår nation, har förbindelsen mellan de båda nationerna hållits vid liv. Då Uppsala våren 1926 besöktes av ett 40-tal svenska studenter från Helsingfors voro några särskilt inbjudna till oss. Vid vårbalen framförde då magister Nils Lychou en hälsning och inbjudan till sörmlänningarna att nästa år gästa Nylands nation. Inbjudan mottogs med största glädje och i början av maj år 1927 gjorde andre kurator Ragnar Karneus, med. kand. Gunnar Nycander, jur. stud. Margit Burack, fil. stud. Erik Ringhammar och fil. stud. Britta Söderlindh en färd i österled till våra vänner i Helsingfors, från vilken de hemförde de livligaste minnen av en storartad gästvänskap och ett rikt studentliv. Senare vid vårbalen hade nationen äran och glädjen att hos sig se sin nyvalde hedersledamot, nylänningarnas inspektor, professor Ragnar Furu-hjelm, vilken just då besökte Uppsala såsom festtalare vid studentkårens vårfest.

Årets sommarkurser stodo liksom många föregående under ledning av lektor Matts Essén och voro uppgjorda efter sedvanligt program. Denna gång hade de förlagts till Julita i Södermanland, vars befolkning visade stort intresse för dem. De landsmän, som i samband med kurserna be-

sökte Julita voro föremål för en storartad gästfrihet på gårdarna i trakten och återvände många vackra minnen rikare från detta möte med en sällsynt minnesrik del av vår hembygd.

Om den festliga delen av nationens liv måste vi denna gång fatta oss mycket kort. De s. k. nations- eller hembyggsaftnarna synas vara på väg att bli de mest gouterade. Vid en sådan afton den 14 december berättade docenten John Palmgren sina väl bevarade minnen från »Tre trance-resor» under studentåren. Efteråt tog nationen högtidligen sin nyinköpta gård i besittning. Genom en för tillfället upptagen dörr i dennas gårdshus tågade nationen, företrädd av sin hornboskap, in på den nya gården, där inspektor hälsade nationen välkommen till sin nya egendom, och vidare ner i den stora gammaldags källaren, där välkomstölet avdracks. — Vid nationsafton den 11 mars höll överstelöjtnanten frih. Knut Leijonhufvud ett i all sin rika saklighet utomordentligt fängslande föredrag om »Södermanlands regementes historia». Vid detta tillfälle bjöds nationen på en fullkomligt unik musikalisk underhållning — alla på programmet upptagna sång- och musiknummer voro komponerade av vår landsman med. stud. Harry Danielsson! — Den 15 april hölls vårens andra nationsafton. Denna gång tog vår hedersledamot, bruksdisponenten fil. d:r Carl Sahlén, sitt inträde i nationen med ett föredrag om »Svenskt guld», vari han gav en intressant och väl dokumenterad framställning av det säregna kapitel i vårt bergsbruks historia, som handlar om svenska guldfynd och svensk guldfieber. Vid samma tillfälle berättade förste kurator, pastor Gunnar Hultgren, om sina intryck av en resa till tropikerna med Fylgia.

Den vid kamratmötet fungerande förste kurator, hovrättsnotarien Lennart Nylander, överlämnade den 1 oktober efter väl förrättat värv kuratelet till fil. lic. Nils Sund, som emellertid redan vid årsskiftet lämnade ämbetet. Hans efterträdare blev pastor Gunnar Hultgren. Andra kuratelet förvaltades under år 1927 av fil. stud. K. Ragnar Karneus och förestås sedan årsskiftet av fil. kand. Claes Blum. Fil. stud. Carl Hulth, som i två år nitiskt skött biblioteket, efterträddes den 1 oktober av fil. mag. Erik Sjösell. Skattmästare har hela tiden varit andre bibliotekarien Jonas L:son Samzelius. Såsom klubbmästare ha tjänstgjort: jur. stud. Gösta Åqvist, jur. stud. Ragnar von Delwig och jur. stud. Gustaf Åkerblom; sång- och musikanförrare: fil. stud. Georg Stenström, jur. stud. Arne Brantberg och teol. stud. Rudolf Zetterquist; teaterdirektör: fil. mag. Nils-Erik Asklund, jur. stud. Gustaf Åkerblom och fil. stud. Bo Löwenström; preparatförvaltare: med. stud. Nils Larsson; krönikör: jur. stud. Erik Annell och jur. stud. Per Siösteen; nationsfotograf: jur. stud. Tage Lindhagen;

fanbärare: jur. stud. Sven Lagerlöf, fil. stud. Sven Ljunggren och teol. stud. Klas Lundin.

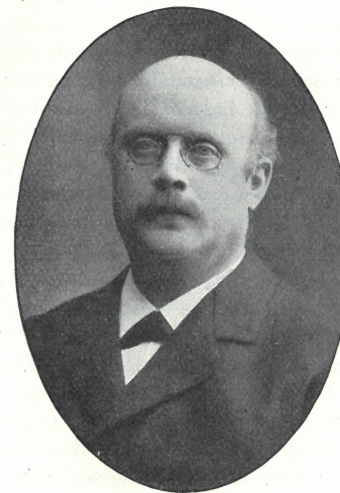
Av de landsmän, som sedan fjolårets valborgsmässa skördats av döden, ha följande kommit till nationens kändedom: f. d. provinsialläkaren Hugo Malmgren, Ulricehamn (stud. 1857); civilingenjören Carl Christiernsson, Buenos Aires (stud. 1861); f. d. läroverksadjunkten Samuel Widebeck, Strängnäs (stud. 1861); disponent Emil Larson, Tullinge (stud. 1862); f. d. telegrafkommissarien P. E. Fogelström, Uppsala (stud. 1865); professor emeritus Oskar Medin, Stockholm (stud. 1867); professor emeritus Mauritz Salin, Stockholm (stud. 1868); f. d. förste aktuarien Alfred Sundberg, Stockholm (stud. 1868); f. d. provinsialläkaren Mortimer Ossbahr, Lysvik (stud. 1872); praktiserande läkaren Olof Håkansson, Stockholm (stud. 1874); gruvingenjören Carl Halling, Lidingö (stud. 1874); f. d. medicinalrådet Edvard Sederholm, Stockholm (stud. 1875); f. d. postmästaren Johan Hallmén, Stockholm (stud. 1875); fil. doktor Lars Romell, Stockholm (stud. 1876); kyrkoherden Johan Lagergren, Ramsjö (stud. 1878); f. d. läroverksadjunkten Claes Lundin, Norrköping (stud. 1880); revisorn Einar Stenbäck, Stockholm (stud. 1883); läroverksadjunkten Gustaf Svensson, Falköping (stud. 1883); doktorinnan Hanna Müntzing-Scharp (stud. 1883); överbibliotekarien Johan Markus Hulth, Uppsala (stud. 1884, nationens bibliotekarie ht. 1890—ht. 1900, förste kurator vt. 1902—ht. 1902); stadsdistriktsläkaren Sigurd Blom, Eskilstuna (stud. 1885); lektor Ernst Hemmendorff, Stockholm (stud. 1885); undervisningsrådet Axel Åström, Stockholm (stud. 1886, förste kurator ht. 1892—vt. 1895); privatläraren Axel Karlson, Nyköping (stud. 1892); folkskoleinspektören Albin Neander, Härnösand (stud. 1897); kyrkoherden Sven Oscarsson, Runtuna (stud. 1905); pastor Elias Söderström, Uppsala (stud. 1910, andre kurator vt. 1916—ht. 1916); tj.-f. förste aktuarien Nils Cederblad, Stockholm (stud. 1912); konstnären Tage Trotte, Paris (stud. 1922).

Många minnen av kära vänner och kamrater väckas förvisso vid läsningen av dödslistan. För denna gång få vi dock icke tillfälle att stanna vid flere än de tre, som voro hedersledamöter av nationen.

Mauritz Salin, f. d. professor i obstetrik och gynekologi vid Karolinska Institutet, åtnjöt stort anseende såsom lärare, och han prisas för den på samma gång sunt praktiska och strängt etiska syn på läkarkallet han sökte bibringa sina lärjungar.

Oskar Medin, f. d. professor i pediatrik vid Karolinska Institutet, räknas till den svenska medicinens stormän. Han var en utomordentligt framstående lärare och har såsom vetenskaplig forskare gjort bestående insatser, särskilt i fråga om studiet av barnförslamningen och tuberkulosen.

Ända in på höga ålderdomen bevarade han en sällspord ungdomlighet i sinnet och följde med intresse ungdomens strävanden. Han hyste en varm kärlek till sin hembygd; har donerat ett barnhem till sin hemsocken, Axberg, och hans aska vilar på hemsocknens kyrkogård.

Johan Markus Hulth,
1865—1928.

Överbibliotekarien Markus Hulths vänfasta och flärdfria personlighet och hans gedigna livsverk stå i så livligt minne hos landsmän av olika generationer, att vi här icke behöva erinra om hans person och levnad. Mer mangrant än någonsin förr slöt också nationen med sina inspectores i spetsen upp i tåget till hans sista vilorum på Uppsala kyrkogård, där förste kurator i några varmhjärtade ord gav uttryck åt nationens saknad och tacksamhet. Å vännernas vägnar talade professor Sernander:

»Gamle vän!

Vännerna, här samlade kring ditt sista vilorum, bringa dig en hälsning. Det är ej avskedets hälsning, det är fastmer en hälsning från alla de minnen, som förenat och alltjämt förena oss med dig.

Tvenne bland oss, som stå här, räkna uppkomsten av vår vänskap med dig från scholaristiden. För nästan jämt 46 år sedan — det var en dag i Örebro just sådan som nu i den gryende vårens första kamptid — fingo vi besök av en något äldre kamrat, Markus Hulth, som kommit från

Skövde till Schola Carolina. Han visste att vi voro liksom han små naturdyrkare, och nu skulle vi ut på en exkursion tillsammans. Mellan smältande snödrivor togo vi oss fram längs Svartåns stränder, studerade den spirande brodden, samlade snäckor och skalbaggar under mossornas och lavarnas fukttdrypande tuvor, lyssnade till fåglarnas sång — och så blevo vi vänner för livet.

Och ungefär så har du under ditt verksamma liv vunnit hjärta efter hjärta. Din studenttids och din mannaålders kamrater i glädje och arbete ha blivit länkar i en vänkedja fäderneslandet runt.

Cicero behandlar i »De amicitia» sambandet mellan de två värden i livet, som han här särskilt satte som dess riktlinjer. Det ena var amicitia själv, vänskapen sålunda, det andra virtus, dygden, varmed de gamla avsågo det ädla i mannens såväl karaktär som gärning. Med styrka och klassisk pregnans framhåller Cicero, att vänskapen och manngärningen svårligen kunna verka åtskils. Så låter han Laelius säga:

'Ty man skall icke tro dem, som påstå, att dygden är hård som en sten och så att säga smidd av stål. Nej, dygden är i många fall, och icke minst i fråga om vänskapen, vek och mottaglig för intryck, så att dess hjärta vidgas av fröjd över en väns framgångar och sammanpressas av ångslan över hans motgångar. Alltså är den oro, som man ofta måste utstå för en vän, icke så stor, att den kan driva ut vänskapen ur världen; lika litet som man skiljer sig från sina dygder, därför att de i rikt mått föra med sig bekymmer och obehag.'

De orden skulle jag vilja lämpa på det liv, som här nått slutet. Ty oupplösligen var, käre Markus, din goda och redliga manngärning bunden vid vännerna och vänskapen.

Aldrig släppande bekymmer ha utåt tett sig som din svenska arvelott. Men vi dina vänner minnas i denna stund med djupaste tillfredsställelse, hur ditt liv trots detta fylldes av din oskrymtade entusiasm inför bokskatterna och forskningen samt av ditt barnsliga sinnes omedelbara glädje inför naturens skönhet och kamratskapets uppslupna fröjder och varma förtrolighet.

Försynt, uppofterande, hjälpsam, ärlig, rättänkande gick du bland oss. Må minnet av denna din bana bland dina vänner och följeslagare städe leva ärat och kärt.»

Under det förflutna året har nationen mottagit följande nya ledamöter: Nils Edling (Uppsala läroverk), Martin Hultman (Strängnäs läroverk), Hans Giöbel (Nya Elem.-skolan, Stockholm), Sven Rothman (Örebro Karol. läroverk), Gunnar Bjuggren (Ö.), Gunnar Carlsson (Eskilstuna läroverk), Bengt Kinnander (U. lvk), Gustaf Sandberg (Nyköpings läro-

verk), Valborg Baecklund (Saltsjöbaden), Gunhild Cederlund (U. ensk. lvk), Gustaf Kleerup (Ö.), Ake Jakobson (U. ensk. lvk), Gunnar Lindsten (Södertälje läroverk), Harald Karlsson (Ö.), Erik Berg (Ö.), Ake Sahlquist (Norrköping), Bertil Ericsson (Ö.), Karl Gustav Lagerfelt (Ö.), Wilhelm Kindstrand (N.), Lars Molander (Ö.), Nils Holmin (Östermalms lvk), Birgit Sundell (Åhlinska skolan, Stockholm), Eddy Bursell (Karlstad), Sven Lewedahl (Stje.), Erik Öst (Str.), Ake Broström (Ö.), Ake Kleerup (Ö.), Erik Broberg (Ö.), Gustaf Lindhe (N.), Gustaf Roupe (N.), Alvar Ekman (E.), Arne Hartzell (E.), Ragnar Ekström (Stje.), Thorborg Thyse-lius (Str.), Hilding Larsson (Str.), Per Dohlwitz (Str.), Sven Gunnar Thorsell (Ö.), John Eriksson (Stje.), Hans Fromén (N.), med. kand. Per Hulin (Ö.), kapten John Stenquist (Ö.), Ivar Lidman (Lund), Göran Hult (E.), Edgar Knapp (Esslingen am Neckar), Carl Hugo von Scheele (E.), Maria Thelander (Str.), Holger Erikson (U. ensk. lvk), Inge Lagerstedt (Ö.), Gunnar Lindberg (N.), Gunnar Lagerberg (Ö.), Helge Wallin (Str.), Ingrid Andrén (U. ensk. lvk), Börje Danielson (Ö.), Olof Waernér (Ö.).

Till hedersledamöter har nationen kallat doktor Martha P:son Henning, Uppsala, bankdirektör Carl Wellander, Nyköping och professor Sune Lindqvist, Uppsala.

Till seniorer har den valt fil. mag. Yngve Englund, med. kand. Rune Wikström, fil. lic. Per Hebbe och med. lic. Claes Grill.

Följande examina ha, under den tid redogörelsen omfattar, avlagts av landsmän: Teol. kand.: Berndt Bäcklund, Gustaf Walldin, Gustav Anséhn, vilka alla tre jämte teol. kand. Torsten Zetterquist genomgått praktiskt-teologiska prov; Gotfrid Lidin, Nils Hallmén samt David Lindquist. Axel L. Björkman och Gotfrid Lidin ha undergått särskild prövning för teol. lic. och kand. examen. — Jur. kand.: Sixten Andersson, Bertil Forsell, Bo G:son Hogner, Gösta Karnell, Lisbeth Nylén, Gustaf Palm, Margit Burack, Hans Edsberg. — Med. lic.: Mauritz Molin, Birger Atterström. — Med. kand.: Ola Månsson. — Fil. lic.: S. Neander Nilsson. — Efterprövning i fil. ämb.-examen: Alvar Gustavsson. — Fil. ämb.-examen: Ruben Hellerstad, Erik Sjösell, Lars Wiberg, Nanna Zetterstedt, Margareta Broms, Viola Heintze, Arvid Runebrink, Joel Björkman, Nils-Erik Asklund, Eric Lindstedt. — Fil. kand.: Herbert Frankenberg-Björkman, Louise Pettersson, Sonja Pettersson, Sven Arnell, Claes Blum, Gunnar W. Lundberg, Stanislaw von Urbanski, Curt Lindhagen, Artur Hamrin. Efterprövning i samma examen: Gustaf Hasselbrink. — Teol.-fil.-examen: Tryggve Thyse-lius.

Vid universitetets 450-årsjubileum den 16 september 1927 promoverades följande landsmän: Teol. jubeldoktor: f. d. biskopen i Strängnäs stift U. L. Ullman, Uppsala. — Teol. hedersdoktor: pastor Otto Centerwall,

Uppsala. — Med. jubeldoktor: f. d. hovtandläkaren Otto Ulmgren, Stockholm. — Med. hedersdoktor: praktiserande läkaren Gustaf Neander, Stockholm. — Fil. jubeldoktor: f. d. läroverksadjunkten Konrad Ahlén, Örebro, f. d. förste aktuarien Edvard Söderberg, Stockholm. — Fil. hedersdoktor: professor Helge Backlund, Uppsala, skriftställaren Karl Erik Forsslund, Sörvik. Den för fil. kand. Lars Romell avsedda doktorskransen sändes till hans bår. — Fil. doktor efter avlagda prov: fil. lic. Ake Lagerholm.

Vid tiden för 1927 års kamratmöte hade nationen den äran att efter framlidna änkefru Eva Strömstedt i Kungälv emottaga en donation av 5,000 kr., som enligt testamente av den 24 mars 1906 skall benämnas »Carl Annells minne», och varav räntan skall tilldelas någon behövande, välartad studerande i nationen med företrädesrätt för dylik som står i släktskapsförhållande till givarinnans fader, tullkassören vid Göteborgs tullkammare, vice härads hövding Carl Annell. Som en ringa gård av tacksamhet nedlade nationen på årsdagen av givarinnans död en krans på hennes grav på Hjärtums kyrkogård.

En månad senare överlämnade doktor Martha P:son Henning, Uppsala, en gåva av 5,000 kr. som bidrag till täckande av kostnaderna för en värmeledningsanläggning i nationshuset med villkor att anläggningen komme till stånd under sommaren. Tack vare denna storartade och av nationen med största tacksamhet mottagna gåva ansåg sig förvaltningsdirektionen kunna besluta i enlighet med givarinnans önskan. Kostnaderna uppgingo till 16,300 kr. Genom denna ombyggnad har trevnaden i nationshuset, vars alla rum nu kunna hållas varma, väsentligen ökats, och möjligheter ha öppnats till ett bättre framtida utnyttjande av rummen. Under den tilländalupna vintern ha också landsmännen mer talrikt än någonsin förr besökt sin nation.

Tryckningen av den förut nämnda matrikeln till kamratmötet hade sju minnesgoda äldre landsmän haft vänligheten bekosta. Till inköp av den dyrbara festskriften »Strengnesia illustrata 1623—1923», som utgavs till minne av utställningen vid Strängnäs gymnasiums 300-årsfest bidrogo ett antal landsmän med olika belopp. Genom vår landsman professor Sigval Schmidt-Nielsen i Trondhem hade vi glädjen mottaga en bålslev av silver från de norska studenter, som vid kamratmötet gästade oss, såsom ett tack för deras mottagande.

Hösten 1927 beslöt nationen inköpa sin granngård, S:t Larsgatan 6, säkerligen ett av de viktigaste beslut den på länge fattat. I nästa vårs brev skola motiven för beslutet framläggas och redogörelse lämnas för gården, dess reparation och dess ekonomi.

Uppsala i april 1928.

S t a d g a r

för föreningen

SÖDERMANLANDS-NERIKES NATIONS VETERANER

§ 1.

Föreningens medlemmar utgöras av förutvarande landsmän samt hedersledamöter eller seniorer av Södermanlands-Nerikes nation, som till föreningen erläggga en årsavgift av minst 3 kr. eller en engångsavgift av minst 100 kr.

§ 2.

Föreningens uppgift är att bevara och ära minnet av flydda studentår inom Södermanlands-Nerikes nations hägn, att sammanhålla den gamla kamratkretsen, att utgöra ett band mellan äldre och yngre generationer samt att gagna nationen i dess verksamhet.

§ 3.

Föreningen sammanträder vart femte år, räknat från år 1927, på kallelse av dess nämnd och helst vid kamratmöte å nationen.

§ 4.

Föreningens angelägenheter handhavas mellan sammanträdena av en nämnd av högst tolv personer. I denna äro nationens inspektör, förste kurator och skattmästare självskrivna. Föreningen väljer i denna nämnd sex ledamöter. Nämnden äger att utse ytterligare tre ledamöter samt att vid vakans komplettera sig själv. Valen gälla till nästa sammanträde.

§ 5.

Nämnden utser de förtroendemän, som tarvas för en god omvårdnad av föreningens angelägenheter.

§ 6.

Nämnden skall utgiva en årlig, mindre publikation, främst innehållande en genom förste kurators försorg verkställd redogörelse för nationens liv under det förflutna året.

Överskott i föreningens kassa, sedan löpande utgifter guldits, böra komma nationen till godo på sätt och för ändamål, som nämnden för varje gång beslutar.

Bland ändamål, som i främsta rummet böra tillgodoses, nämnas upp-
rättandet av stipendiefonder eller utdelandet av engångspremier, lämnande av bidrag till någon av nationens särskilda verksamhetsgrenar ävensom till nationshusets inredning och utsmyckning.

Såsom allmän regel iakttages, att sådana ändamål böra vara utslutna, som lämpligen kunna och böra tillgodoses med nationens egna medel.

§ 7.

Räkenskaperna granskas minst en gång varje år av tvenne av nationen på höstterminens sista landskap utsedda revisorer, vilka äro skyldiga att till såväl nämnden som nationen avlämna berättelse över granskningen. Beslut om ansvarsfrihet fattas av föreningen.

§ 8.

Förslag om ändring av dessa stadgar skall ingivas senast en vecka före föreningssammanträde. Till sammanträdet skall nämnden avgiva yttrande över dylikt ändringsförslag. Beslut om ändring av dessa stadgar fattas av föreningen. Ändring, som berör nationen, träder ej i kraft förrän den av nationen godkänts.

§ 9.

Upplöses föreningen, tillfalla dess arkiv och övriga tillhörigheter nationen.

DE ÄLDRE LANDSMÄNNENS SAMMANSLUTNING.

Kamratmötet valborgsmässoaftonen 1927 uppdrog åt en nämnd bestående av nationens inspektor, förste kurator och skattmästare samt kommerserådet Martin Jansson, med. doktor Gustaf Neander, bankdirektör Carl Wellander, sekreteraren Hugo Heyman, läroverksadjunkten Carl Cederblad och biblioteksamanuensen Sven Sernander att utarbeta stadgar för en sammanslutning mellan äldre landsmän med syfte att för en ringa kostnad bereda medlemmarna tillfälle att följa nationen i dess fortsatta utveckling samt gagna den i dess framtida verksamhet.

Nämnden har vid sammanträde den 20 mars 1928 antagit här ovan avtryckta stadgar och nationen har vid landskap den 24 mars för sin del godkänt dem. Samma dag beslöt nämnden komplettera sig själv med följande medlemmar: professor Astley Levin, landshövding Henning Elmquist och borgmästare Eric Wahlberg. Till ordförande valdes professor Sernander, till vice ordförande doktor Neander, till skattmästare bibliotekarien Samzelius samt till sekreterare biblioteksamanuensen Sernander.

Den på nämndens uppdrag utarbetade redogörelsen för nationens verksamhet våren 1927 till våren 1928 sändes denna gång till alla förutvarande medlemmar av nationen och det är nämndens livliga förhoppning att landsmännen skola finna den vara värd den relativt ringa utgift, som ett medlemskap av föreningen betyder. Anmälan om inträde göres genom erläggande av avgiften (minst 3 kr. i årsavgift eller minst 100 kr. för ständig ledamot) till skattmästaren. Inbetalningskort bifogas; det har ansetts onödigt att skattmästaren kvitterar genom postverket insända årsavgifter; varför de medlemmar, som använda detta betalningssätt, torde bevara sina postkvitton. Nämnden vill särskilt betona, att endast detta års skrift sändes till samtliga landsmän; 1929 års brev kommer allenast till dem, som nu anmäla sitt inträde i föreningen genom att betala avgift för detta år. *Vi hoppas därför att våra landsmän icke måtte låta detta års valborgsmässa gå förbi utan att ha insänt sin avgift till Södermanlands-Nerikes Nations Veteraner, Uppsala.*